İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ NEVŞEHİR ARAŞTIRMASI

Mevlüt TUNCEL
Eğitimci

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün verilerine göre, Dünya'da 3 milyar iş gücü bulunuyor. Her gün yaşanan yaklaşık 1 milyon iş kazası, Dünya genelindeki toplam gayrisafi hâsılanın % 4'ünü alıp götürüyor. İş kazası ve meslek hastalıkları sonucu her yıl 2,3 milyon insan, maalesef hayatını kaybediyor; çok daha fazla insan ise iş göremez hale geliyor. Sadece bu rakamlar dahi, çalışma hayatında yapılacak bir iyileştirmenin, önemini ortaya koyuyor.(1)

Türkiye, nüfusa oranla ölümlü iş kazalarında maalesef Avrupa'da birinci, Dünya'da üçüncü sırada yer alıyor. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı verilerine göre Türkiye'de her gün 172 iş kazası meydana geliyor. Bu kazalar her gün ortalama 4 işçinin hayatına mal olurken, 6 işçi ise sürekli iş göremez hale geliyor.(2)

İş sağlığı ve iş güvenliği meselesi, uyulması gereken bir mecburiyetten ziyade, çalışanların sağlığını ve güvenliğini destekleyen, verimi ve kaliteyi artıran bir süreç olarak görmesi gerekiyor.

Böyle bir kültür oluştuğu takdirde, iş sağlığı ve güvenliği (İSG) konusunda sürekli iyileşme ve gelişme ortamı sağlamak mümkün olabilir. Sağlıklı ve güvenli iş yerlerinin oluşması, iş kazaları ve meslek hastalıklarının önlenebilmesi için, bu yönde bir kültür oluşturmalı ve tüm topluma yaygınlaştırılmalıdır. Bu konuda, işverenlerimizin yanı sıra çalışanlarımız da büyük sorumluluk düşüyor. Çalışanlarımızın iş sağlığı ve güvenliği konusundaki haklarına sahip çıkmaları gerekiyor.(1)

Araştırmamız

Genç beyinleri düşünmeye, incelemeye, sorgulamaya, gözlem yapmaya teşvik etmek ve İSG kültürünü benimsetebilmek için;

Yarınların işverenleri / işçileri olacak gençlerle "Nevşehir'de iş sağlığı ve güvenliği" konulu bir çalışma yaptık, hazırladığımız raporu arkadaşlarımızla paylaştık, kamuoyu ile de paylaşmak istedik.

Bu çalışmada; İş sağlığı ve güvenliğinin Nevşehir'de nasıl uygulandığı ve iş kazaları ile meslek hastalıklarına yansımalarının nasıl olduğunu araştırmayı- incelemeyi amaçladık.

Çalışmamızda, İş Kurumu İl Müdürlüğü, SGK İl Müdürlüğü, Nevşehir Ticaret ve Sanayi Odası, Nevşehir'deki Ortak Sağlık Güvenlik Birimlerini ziyaret ettik. Bilgi ve belge edindik. Konumuzla ilgili olarak istatistikî verileri ve yerel / ulusal medyadan konu ile ilgili materyalleri temin ettik.

İş Güvenliği Uzmanının desteğiyle anket hazırladık. Tarım, makine, bims, inşaat, yedek parça, elektrik, otomotiv, konaklama, eğitim, mobilya, tesisat, kalorifer, gıda, tekstil, ulaşım, taşımacılık gibi sektörleri / hizmet alanlarını ziyaret ettik. Hazırladığımız anket sorularını, İlimizde ziyaret ettiğimiz özel ve resmi kurum/ kuruluşların yetkililerine yönelttik. Sektör temsilcilerimizin bazıları anket sorularımızı içtenlikle cevapladı, bazıları da bu konuda fikir beyan edemeyeceklerini belirttiler. Bize kapılarını açan tüm kurum/ kuruluş yetkililerine teşekkür ediyoruz.

Nevşehir'de İSG

Yetkililerin verdiği bilgi ve belgeler, konu ile ilgili kaynaklardan yaptığımız inceleme ve araştırmalar, anket değerlendirme raporu doğrultusunda;

Tablo 3.2 - 5510 Sayılı Kanunun 4-1/a Maddesi Kapsamında İş Kazası/Meslek Hastalığı Geçiren Sigortalı Sayılarının İl Ve Cinsiyet Dağılımı, 2013

İl kodları Province codes	İller Provinces	İş göremezlik sürelerine (gün) göre iş kazası geçiren sigortalı sayıları Number of insured having work accident by incapacity days													
		Erkek Male						Kadın Female						Toplam Total		
		Kaza günü (çalışır) Accident day (at work)	Kaza günü (iş göremez) Accident day (incapacity)	2	3	4	5+[1]	Kaza günü (çalışır) Accident day (at work)	Kaza günü (iş göremez) Accident day (incapacity)	2	3	4	5+[1]	Erkek Male	Kadın Female	Toplam Total
50	Nevşehir	116	1	5	1	1	77	13	0	0	0	0	8	201	21	222

SGK_2013.rar\SGK 2013 İstatistik Yıllığı (3)

TABLO 10 - 4/a KAPSAMINDAKİ AKTİF VE PASİF SİGORTALILARIN İL DAĞILIMI

İL KODU Provinces code	İLLER Provinces			4/a İŞ.KAZ.İLE MESLEK HASTALIĞI Employment injuries and occupational diseases insurances		
		KISMİ SÜRELİ ÇALIŞAN SİGORTALILAR (IV) *Partial Duration İnsured*	Y.DIŞI TOPLULUK SİGORTALILARI (V) (Collective Insured)	SÜREKLİ İŞ GÖREMEZLİK GELİRİ ALANLAR (X) Those receiving permanent incapacity income	ÖLÜM GELİRİ ALANLAR (XI) (Haksahibi) Survivors receiving income	ÖLÜM GELİRİ ALANLAR (XII) (Dosya) Survivors receiving income
50	NEVŞEHİR	148	0	110	294	172

SGK Aylık İstatistik Bilgileri Ocak 2015 (3)

TABLO 11 - 4/b BAĞIMSIZ ÇALIŞANLAR AKTİF VE PASİF SİGORTALILARIN İL DAĞILIMI

İL KODU Provinces code	İller Provinces	Aktif Sigortalı Insured Person			Aylık Alanlar Pensioners İŞ.KAZ.İLE MESLEK HASTALIĞI SİGORTASI Employment injuries and occupational diseases insurances		
		Toplam Aktif Sigortalı (I+II+III) Total	Zorunlu Sigortalı (I) Compulsory Insured	İsteğe Bağlı (II) Voluntarily Insured	SÜREKLİ İŞ GÖREMEZLİK GELİRİ ALANLAR (IX) Those receiving permanent incapacity income	İşgöremezlik Ölüm Geliri (Dosya)(X) Survivors receiving income	Sürekli İşgöremezlik Ölüm Geliri Alan Haksahibi.(XI)Survivors receiving income
50	NEVŞEHİR	9.574	9.061	456	0	2	4

SGK Aylık İstatistik Bilgileri Ocak 2015 (3)

6331 sayılı kanunun Nevşehir'de uygulandığını; iş kazalarının genellikle inşaat ve bims sektöründe, meslek hastalıklarının genellikle bims ve tarım sektöründe olduğu; sebeplerinin genellikle çalışanların dikkatsizliğinden kaynaklandığı sonucuna vardık.

Nevşehir Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığının, İş sağlığı ve güvenliği konusunda yetkili firmalarla protokol imzalayarak üyelerinin daha avantajlı bu hizmetlerden yararlanmasını sağladığını öğrendik.

Ayrıca;

-Toplumsal iş güvenliği ve sağlığı kültürüne yeterince sahip olunamadığını,
-Yetkili kurum/ kuruluşların İSG konusunda yeterince etkili olamadığını,
-Çalışanların eğitiminde, iş gücü kaybı öne sürülerek gerekli sürenin ayrılamadığını,
-Çalışanların teknolojik yenilemelere karşı, yeterli hizmet içi eğitim alamadığını,
-Sertifikalı çalışan istihdamına gereken ilginin gösterilmediğini,
-İSG hizmeti veren firmalar yükümlülüklerini yerine getirdiklerinde, hizmet alan işletmelerle sorun yaşayabildiğini (ek maliyet, personelin çalışma süresi, işçi hakları, işçi sağlığı vb.)
-İSG konusu açıldığında kimi resmi ve özel sektör ilgililerinin çekimser davrandığını,
-Kanunlarla belirlenen hususların pratikte tam olarak uygulanamadığını,
-Çalışanların risk faktörlerine yeterince dikkat etmediğini,
-Sendikaların İSG sürecine yeterince taraf olamadığını,
-Resmi denetçi sayısı az olduğundan yeterli denetimin yapılamadığını,
-Çalışanlara iş motivasyonu konusunda yeterli eğitimin verilemediğini,
-Meslek hastalığının sıradan bir rahatsızlık olarak görüldüğünü,
-Meslek hastalığına yakalananların sayısının iş kazalarından daha fazla olduğunu,
-İş kazalarının elden geldiğince resmiyete yansıtılmak istenmediğini,
-Çalışma şartlarının yeterince iyileştirilemediğini (aşırı soğuk, aşırı sıcak, işe uygun olmayan kıyafet, yetersiz aydınlatma, yetersiz beslenme vb.)
-Ekip çalışması gerektiren yerlerde yeterli eğitimin verilemediğini,
-Rahatsızlıklarda verilen tedavinin tam uygulanamadığını,
-Kimi tedbirlerin amaca hizmet etmediğini (korkuluklar, dayanıksız kuyu kapakları, tam kapatılmayan elektrik panoları, uyarı levhaları, gerekli kontrolleri yapılmayan şarjlı cihazları, tarihi geçmiş yangın tüpleri, çürümüş yangın hortumları vb.)
-İSG hususunda sorumluluk gösteren, topyekün bu kültüre sahip işletmelerin etkin ödüllendirilemediğini,
-İSG hususunda sorumluluklarını yerine getirmeyen çalışanların, güvenlik ve sağlığa önem vermeyen işletmelerin etkin sorgulanamadığını,
Tespit ettik. (1),(2),(3),(4),(5),(6),(7),(8),(9),(10)

Sonuç:

Her bireyin değerli olduğu, çalışanların bir anne, bir baba, bir evlat, bir kardeş olduğunu;
evlerine ekmek götürmeleri gerektiğini;
Ancak sağlıklı olduklarında takdirde bu görevlerini yerine getirebileceklerini;
bu doğal gerekçelerle kendi hayatlarını riske atmamaları gerektiğini;
Yaptıkları işin mahiyetini, risklerini bilmeleri gerektiğini;
Can, mal ve iş kaybına neden olmamak için İş sağlığı ve güvenliğine azami derecede önem verilmesi gerektiğini;
bir kez daha vurgulamak istedik.
Tüm taraflarca İş sağlığı ve güvenliğine azami önem veren bir İl, bir Ülke olabilmemiz dileğiyle…

Kaynak:
(1) ÇSGB 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, Kasım 2012, Ankara
(2) http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/tr/kurumsal/istatistikler/
(3) Nevşehir İş Kurumu İl Müdürlüğü
(4) Nevşehir Sosyal Güvenlik Kurumu İl Müdürlüğü
(5) Nevşehir Ticaret ve Sanayi Odasını Başkanlığı
(6) Nevşehir'deki Ortak Sağlık Güvenlik Birimleri
(7) Nevşehir'de bulunan özel işletmeleri
(8) Nevşehir'de bulunan resmi kurumları
(9) www.sendika.org/2014/
(10) Gazete haberleri